

РУСЛАН

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

Передплата
на «РУСЛАНА» вноситься:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на шість року 10 кор!
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.
За границею:
на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на шість року 8 рублів
або 18 франків
Пополноке число по 16 сот.

«Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Програма роботи в раді державній.

(X) Можна вже уважати певною річю, що перед осеню ані галицький сойм, ані делегації не будуть мати своєї сесії, лише в тих краях, де обходять лише латинські сьвята, зберуть ся на коротеньку сесию краєві сойми в часі великодної перерви парламентарних обрад, що має три вати від 3-21. н. ст. цвітня. Цілу весну аж до пізнього літа (дуже можливо аж по кінець липця) буде обрідувати державна рада. До 3-го цвітня, коли почне ся великодна перерва, буде ще з вісім засідань посольської палати. Сей тиждень а можливо ще з одно засідань слідуючого тижня потребає розправа при першій читаню угодових предлог, хоч записаних до сеї розправи вельми багато послів. По скінченій розправі будуть предлоги про цловоторговельний союз з Угорщиною і про валюту приділені вибраній ще вторік угодовій комісії, а предлога що-до цлової тарифи окремі цловій комісії з 48 членів, яка буде доперва вибрана. Обидві комісії будуть мати задачу рівночасно предложити посольській палаті справозданя про приділені їм угодові предлоги.

З слідуючого тижня задля латинського Благовіщення остало би ще два дні на засіданя, в яких бажають ухвалити поставлені на дневну чергу внесеня комісії посольської нетикальности і внесене посла Кітля про відшкодованє сільських господарів задля пошестий худоби. В дальшій тижні перед самою великодною перервою мали би відбутися 4 засіданя для ухвали закона про цукрові райони, галицьку льокальну залізницю, про обезпеченє приватних офіціалістів і імовірно про інженерський титул.

По сьвятах бажає президія поставити на дневну чергу справу регуляміну, наколи до того часу комісія упорає ся з сею роботою.

Перед сьвятами збере ся бюджетова комісія для розділу рефератів, але аж по великодні почне розправу над поодинокими титулами. Єсть змаганє, щоби завести скорочене поступованє, на що налякав міністер-президент в своїй бюджетовій річі, однак можна сумнівати ся, чи найде ся більшість для такого проекту. Особливо заступники менших народів, що не мали нагоди дістати ся до слова при першій читаню, не схотять позбавляти себе спомоги, щоби тут висловити домаганя і потреби свого народу. Опісля бюджетова комісія буде мати тижнево лише одно засіданє, а решта буде призначена для угодової і цлової комісії, котрі з нею сучасно будуть обрідувати. Щоби справа угоди скоро була покінчена, не можуть ті самі

посли належати до угодової і до цлової комісії. Посольська палата буде тоді лише раз або два рази в тиждень обрідувати.

Побіч згаданих трьох комісій, будуть і інші комісії мати спомогу розвинути живійшу діяльність, а можна сподівати ся, що особливо прасова комісія живійше возьме ся до прасового закона.

До бюджетової комісії належать з руских послів: Барвіньский і Романчук, до угодової: Барвіньский і Василько, до цлової ще не визначено членів.

Угодова і цлова комісія ледво з початком червня спроможуть ся предложити палаті свої справозданя і тоді почне ся розправа про другім читаню угодових предлог, що потриває що найменше до 15. або 20. липня.

Позаяк бюджетова комісія буде мати лише одно засіданє в тижні, то ледво встигне упорати ся в літній сесії з справозданем, так що друге читанє припало би аж на осінню сесию і привительство схоче собі скоротити процедуру, щоби над обидвома бюджетами (за 1903. і на 1904) відбула ся одна розправа, як се було вже вторік.

При сій нагоді звертаємо ся з просьбою до всіх наших земляків, щоби особливо руским послам в бюджетовій комісії надсилали материяли й інформації, як се робить ся у інших народів і тим способом дали послам спомогу всі важніші домаганя і потреби руского народу в Галичині і Буковині відповідно обговорити і пояснити.

Положенє Русинів на Буковині.

(Дальше).

Зараз таки при першій заснованю шкіл на Буковині (1783) висказує н. пр. надворна рада такі думки: «Zur Erreichung des erklärten Absehens wird es notwendig seyn, dass diejenige, welche als Schullehrer in die Bukowina zu stehen kommen sollen, nebst der deutschen (!) und lateinischen, auch der Landesüblichen nämlich der wallachischen Sprache kundig sind» (Polek: Anfänge 41).

Отже помімо того, що згідно з фактичним станом Енценберг мусить промовляти при передачі єпископских дѣл (11. цвітня 1783) в заряд державній до кіцманьского населеня по руски (Ziglaue: Gesch. Bilder III 87), а владика Доситей Херескул в урядовім актї (1781) каже, що «на Буковині більше ніж половина людий говорить по руски» (Ziglaue: Gesch. Bilder, 1895, II 151), правительство очевидно ігнорує Русинів і не уважає потрібним, щоби учителі народні на Буковині знали і руску мову. Значить, школи призначено зараз таки зразу лише для несутьвующих Німців і для Волохів; на культурний розвій руского народу не зважають.

Але щоби не збудити недовіре між Русинами, присилає надворна рада воєнна 19. листопада 1785 незначне число руских (!) книжок шкільних на Буковину і каже при тім виразно: «um desto sicherer die Verbreitung der Moldauischen und der Teutschen Sprach zu erwirken, anbei aber auch bey denen noch vorhandenen — blos der Russischen Sprach kundigen Bucowinern das etwa sonst entstehen könnende bedenckliche Misstrauen (!) hindanzuhalten». Але помімо сьвідомости стану річи постановляє § 18 des geistlichen Regulierungsplanes, що «in denen bereits errichteten und respective noch zu errichten kommenden Normal-, Bezirks- und Trivialschulen ist der Unterricht nur in der Teutschen und Moldauischen Sprache zu ertheilen». До Заставни послають 1786 р. учителя Василя Андруховича з Вашківців «und zwar deswegen, weil er der Russischen und moldauischen Sprache kundig, folglich auch im Stande war, der Zwischen dem Niester und Pruth befindlichen Russischen Jugend den moldauischen Schulunterricht beizubringen» (!) (Polek: Anfänge 95).

Отак виглядало «славянщєне» Буковини в минувшости і таких самих засад «славянщєня» Буковини австрійське правительство придержує ся непохитно і по нині.

Бож отворенє опісля численних німецьких середних шкіл, німецького університету, впровадженє виключно німецької мови по всіх державних урядах з виключно німецькими ваписями, се-ж безпечно не славянщєне, хоч, що правда, і не волощенє краю.

Та австрійське правительство ту свою для корінних мешканців краю, як Русинів (в першій мірі) так і Волохів (в другій мірі) шкідливу систему знало так хитро переводити, що заслїплювало одних і других малозначними даруночками, аби завсїдн, «das etwa sonst entstehen könnende bedenckliche Misstrauen hindanzuhalten!»

Аби придобити Волохів, то воно впровадило попри німецьку (!) мову в народних школах на Буковині ще і науку волоської мови як в волоських так і руских громадах, а щоби знов і Русини не ворохобились, то послало воно кілька руских книжочок, не на те, аби з них учили, але аби воно в данім разі мало чим закрити ся.

Та настали інші часи. Правительство мусїло з новим шкільним законом і Русинам дати рускі народні школи. Се практиковану доси систему мало що підорвало, бо німецька мова у всіх середних школах сего руско-волоского краю здержувала і на далі руский і волоський нарід від загальної участі у висшій освітаню.

За якийсь час з ріжних причин (жаданє конгресу і відданя фонду релігійного в руки Волохів і т. д.) треба було чимось знов примилити ся до Волохів. Тож засновано 1892 року волоські рівнобіжні класи в Сучаві при низшій гімназії і запровано Русинів Волохам на полі церковнім. Зволющенє церкви не шкодило нічого німецькій політиці на Буковині, противно давило і гнобило

Ліцитації

в Публичній Галї авкпійній, Львів, пасаж Міколяша, будуть відбувати ся постійно два рази в тижні все о 4. год. пополудни, а іменно: в **понедїлки** на образи, дороговістности, меблі, дивани, фортепьяни, повози і взагалі твори штуки; в **четверги** на гардеробу, господарскі урядженя, машини до шитя та інші дешеві предмети до щоденного ужитку. Спис прийнятих річий на ліцитацію будуть виставлені найпізнійше 2 дни перед ліцитацією у вікнах Галї, а на жаданє за малою оплатою можуть бути прислані. **Вистава** створена щодень від 3. до 8½ год. попол., а в сьвята від 9. до 12. год. в полудне.

Бюро отворене для прийнятя річий і виплат від 9. до 12½ год. в полудне.

Русинів лише як попередня наука волоскої мови у неіснуючих школах по руских селах, а підрастаючу волоску молодіж із волоских паралелок сподівалась знов германізаційна система здавити у висших німецьких класах.

(Конець буде).

3 канадійської України

(Лист о. П. Філяса).

(Конець).

Супроти старих провізорів, що вигнали були о. Заклинського; виступили нові провізори, вибрані через о. Заклинського і они внесли до суду протест супроти своїх попередників.

Оборону католицької сторони веде адвокат Mac-Donald. Взяв ся до неї дуже совісно. Зачав учити ся по руски. Спровадив словар німецько-русский Партицкого і підручник до вивчення рускої бесіди Митрофановича (який жаль, що нема підручника англійського). Зачав студіювати історію руску — головню з енциклопедій — бо не має часу на обширніші науки.

Противників боронить адвокат Шорт, котрий знов всі рускі справи студіював з жерела батюшки Корчинського.

Справа тягне ся вже повні два роки. На таку проволоку складо ся кілька причин. Першою є та, що суд веде ся через товмачів. Адвокат ставить питанє товмачеві, товмач свідкови, свідок відповідає товмачеві, відтак сей переводить его відповідь судії а судія нотує так питанє адвоката, як і відповідь свідка. Вперід витягає зі свідка зізнання адвокат один, по скінченю сего зачинає свідком крутити адвокат противний. Се, як кожний розуміє, проволікає справу в четверо. Друга причина проволоки є та, що на цілу Альберту є лиш один судія — котрого юрисдикції підлягає терен від Кальчаре аж по північний бігун. Не сидять він цілий рік в однім місті, але переїздить що квартал в иншу місцевість. Що може скінчити в кварталі, се кінчить, а що ні, се відкладає на другий свій приїзд. А справ вазбирає ся до сита, бо судить він всі категорії провин, так кримінальні, як цивільні. — Трета причина проволоки є та, що справа біверкріцької церкви була цілком чужою не лиш для судії, але і для адвокатів.

До розтрясеня прийшли такі kwestії, чи люди галицькі є Москалі, чи инший який нарід. Чи бесіда їх є російська, чи пшва, чи церков їх була в Галичині православно-російська — чи католицька, чи провізори біверкріцькі змінили перед Корчинським віру свою давню на яку нову, чи ні і т. д. — Корчинський обставав, що Русини в Галичині є той сам нарід, що і в цілій Росії, що они є православні так як він, що їх бесіда і російська є така сама. Адвокат Мак-Дональд, хоч чувствовав, що се не так є, але із зізнань наших людей не міг собі дати ради — бо на запитанє: Чи ви люди „руські“, діставав відповідь: так є, ми люди „руські“. Корчинський сей час тідавав, що всі в Росії люди є „руські“ і посьвідчував зізнанє своє книжками. На питанє Мак-Дональда чи ви „православні“, відповідали наші люди: нас почитують в церкві „всіх вас православних християн“. Знов же, коли наші люди говорили, що они „католики“, Корчинський обставав, що і его церков носить назву „кафтолическа“. — А по стороні наших католиків не було ні одного інтелігентного чоловіка, котрий би адвокатуви допоміг розяснити ті позірно ідентичні назви. — Та на щастє прибув о. Жолдак і по его зізнанях справа посунула ся на зрозумілі стежки. Він обяснив судію і адвоката, що Русини і бесідою і народністю і вірою є цілком инший нарід, як Москалі, але що Москалі для своїх політичних цілей і в Европі напосілись нас змосковщити і церкву католицьку зросійщити, і що з тою самою інтригою вбили ся они клином поміж емігрантів наших ту в Канаді. Зізнаня о. Жолдака тревали більше як три дни — і по них зачав вже Корчинський ловити ся в своїх зізнанях. Адвокат зловив его на кількох формальних брехнях — Корчинський чув, що буде скомпромітований і — опустив Альберту та утік до Росії.

Справи не покінчено еще і в теперішній першоквартальній сесії, однак всі тут суть переконаня, що — царославіє буде „посрамлене“.

Та пшва, хоч богато она лиха накоїла, має однак одну дуже добру прислугу. Люди наші — збиранина зі всіх закутків Галичини — аж до вибуху пшвами і до віддава єї під суд — були так під зглядом віри, як під зглядом своєї народности — дуже мало освідомлені. — Переважна їх часть — се непочитальна колода.

Аж царославна пшва змусила їх до призадуманя ся, якої они віри, який вони нарід. Нині ті, що позістали католиками — суть в своїй вірі утверджені, суть також євідомі своєї національности (бодай в головній части); противно-ж апостати від віри, днесь вже явними апостатами від рускости.

При тій нагоді аж просять ся мені під перо увага, як ложно в Галичині задивляють ся на справу пшвами много наших Русинів так міреках як духовних. Думають, що можна бути католиком-Русином, а заразом поклонником російськости — або як у нас кажуть москвофілом. Се в теорії може й бути — в практиці москвофілство веде просто до пшви і на пшмі кінчить ся. Хто інакше думає, той не розуміє історії нашої. Пшва в Альберті є дальшим тягом тої перфідії, якою туманили нарід Наумовичі, якою в краю туманять нарід всі, що підпірають москвофілство. Підпіраючи его, вищать не лиш нарід, але і віру католицьку, ведуть простою дорогою в пшву.

Я повернув до дому аж в суботу під ніч. Ту застав лвет в Вінніпегу о. Жолдака. Доніс мені про ту саму допись „Свободи“, котру ваша часопись недавно передруковала. Сумно не так тому, що в Манітобі не такого духа єпископ, як тут в Альберті, але більше сумно тому, що наші емігранти в Вінніпегу так дали ся опанувати латиньству. Брак євідомости в вірі, брак євідомости в народности — всюди та сама нужда.

3 державної ради.

У вторник приступила палата до першого читаня

угодових предложень з Угорщиною.

відложивши всі наріч внесеня на пізнійше. Перший забрав голос пос. Прашек contra, виказуючи, що під зглядом залізничних тариф Чехи далеко гірше (?) твактвані, як Галичина. Відтак говорив про пос. Бернрайтер. Результат угоди сим разом має бути — після его думки — далеко ліпший як попередній. Бесідник вносить вибір цлової комісії, зложеної з 48 членів і домагає ся, щоби справозданя цлової і угодової комісії були рівночасно палаті предложені. Угоду треба прийняти, бо зірване означувало би вибір більшого зла. Принявши угоду, не треба вже спочивати, але слідуючих 10 літ ужити на те, щоб зміцнити економічний стан держави. Пос. Лінднер (Всенімець) жалував ся на переслідованє Німців на Угорщині і на атаки Мадярів против спільности армії. Всенімці ніколи не зрадять інтересів населеня. Вкінці заявляє, що буде голосувати против угоди. Пос. Кінк а відтак пос. Леміш жалують ся, що в проєкті нової угоди упоследжені інтереси австрійських аграристів і промисловців на користь Угорщини. Пос. Цегетмасер доказував, що новий проєкт угоди є для людности аграрної доволі корисний, ддятого, що удержано знесенє обороту млива. На сім покінчено засіданє.

На вчерашнім засіданю,

в дальшій дискусії над угодою,

пос. Фідлер виводив, що угоду завсїгди творено під натиском незвичайних обставин. Вже угода з 1867. р. була некорисною, а дальші погіршили ся. Мадяри вимушують лиш концесії для себе, а тимчасом нема чого бояти ся цлового розділу, бо Угорщина сама стала би пактувати, колиб прийшлося їй стратити найблизший ринок збуту своїх продуктів. Що-до становиска Чехів то оно зависло від становиска правительства і прихильности німецьких сторонництв. На всякий спосіб в комісії Чехи будуть широ працювати над поліпшенєм услівій угоди.

Пос. Хіярі твердив, що вже тепер нема економічної спільности, бо се доказує поведене Угорщини в цукровій справі і ціла єї торговельна політика. Заявляє ся за утворенєм окремої цлової комісії. Пос. Еленбоген (соціаліст) заявляє, що хотяй соціалісти є за великими економічними областями, то будуть голосувати против сеї лихої угоди. Що не роблять обструкції, то тому, що і так ухвалено би угоду, а впрочім хочуть, щоби при голосованю народи довідали ся, хто є зрадником люду. (Оплески соціалістів).

Промова д-ра Кербера.

Президент міністрів др. Кербер ствердив, що давна нехить до угоди зникла так, що опінія зрозуміла, що ліпша яка-небудь угода, чим провізоричний, позаугодовий стан. Дальше обговорював бесідник поодинокі епізоди теперішної дискусії і услівя угоди та виказав, що кілька доскульних точок в давних угод удало ся тепер правительству усунути. Переходячи до закидів, які піднесено против угоди, міністер згадав також про напасти д-ра Еленбогена на династію. Міністер доторкнув цукрової kwestії заявляючи, що жадна держава не уважає контингентованє цукрової продукції в Австрії якою укритою премією, або взагалі річно, супречною з постановами бруксельської конференції. Міністер закінчив апельом, щоби палата прийняла угоду в пересвідченю, що тому треба прийняти менше добре, бо ліпшого не дало ся досягнути.

Конець засіданя.

Решту засіданя виповнила промова пос. Колішера, який доказував, що теперішня угода є найдорозшою з усіх попередних. Знесенє рентового податку від угорських паперів при спорилу їм великі користи за дурно; знесенє транспортного податку на Дунаю зі сторони Угорщини не є відповідною компенсацією, бо Угорщина зовсім не була управнена побирати такий податок. Здобутки що-до торгівлі худобою не є зовсім корисні, бо супроти 30 мільонів безрог на забитє і 7 мільонів на виховок, які Угорщина спроваджує до Австрії, ветеринарні умовини є недостаточні, полишені самим Мадярам, так що не зможемо устеречи ся від транспортів заражених свиний. Тарифова політика на залізницях є прямо шкідлива, бо після неї Угорщина зрівняна з чужими державами що-до надзвичайних транспортних цін і може по цілій Австрії перевозити свої товари далеко дешевше чим продуценти самих тих країв. Угода не обнимає постанов соціальної політики і коли ми хочемо заняти ся поліпшенєм долі робітника, справою загальногo обезпеченя, то прийдемо в некорисне положенє супроти конкурента, віддаленого на 5 миль, який не поносить тих всіх тягарів. Бесідник вважає неможливим давати тепер правительству повновласть на підняте виплат в готівці, бо се викликало би велику економічну депресію. Що-до клявулі льояльности, то она обовязує лишє односторонно Австрію, виключаючи єї товари з достав на Угорщині, а запевненя другої части, що Мадяри будуть поступати чесно і льояльно, не мають жадної практичної стійности. Бесідник признає трудности при установленю цлової тарифи і залученю торговельних трактатів та жадає, щоби подумати вже наперед про отворенє торгівлі на Балкані. Вкінці обговорює галицькі справи, виказуючи занедбанє сего краю так за польських часів, як і австрійських, потребу створеня промислу і пособлень рільництву.

На сім замкнено засіданє о год. 6. вечером; слідуюче нині.

НОВИНИ.

— Календар. В пятницу: руско-кат. Єфрема, Павла прп.; рим-кат. Евфемії, Клавдії. — В суботу: руско-кат. Теофілякта; рим-кат. Венедикта.

— „Народна лічниця у Львові“. Одержуємо друкований статут покликаної в житє нашим Владикою гуманітарної інституції, котра має на цілі подавати безплатну лікарську поміч убогим хорим, та по змові оплачувати ліки, — разом з запрошенєм, приступати в члені єї.

Членом дійсним може бути кожний, хто письменно або устно зголосить ся до Ради То-

варієтета і заплатити річну вкладку 2 К. Під тим самим умовами стають членами також громади, брацтва церковні і взагалі особи правні (§. 8.). Хто зложить одноразово 100 К, стає членом добродієм Товариства (§. 10.).

Перші загальні збори відбудуться в суботу дня 21. н. ст. марця 1903. о 5. годині пополудні в музею ч. 7. гр.-кат. духовної Семінарії у Львові.

Покровитель Товариства † Андрей Шеніцький в. р. Митрополит. Члени основателі: Александер Бачинський, канцлер гр.-кат. капітули; Александер Барвінський, посол до ради державної і союму краєвого; Андрей Білецький, архипресвітер і предсідатель гр.-кат. капітули; др. Стефан Федак, адвокат краєвий; Николай Гарасимович, ц. к. совітник вишого суду краєвого і сеніор Ставропільського інституту; Михайло Гладжук, член Виділу краєвого; Іван Левинський, ц. к. професор політехніки; др. Кость Левицький, адвокат краєвий; Петро Максимович, ц. к. совітник суду; Василь Нагірний, архітект і директор «Народної Торговлі»; Йосиф Онискевич, ц. к. нотар; др. Евгений Озаркевич, лікар; др. Лев Павенцький, адвокат краєвий; Богдан Пюрко, соборний крилошанин гр.-кат. капітули; Тит Рєвакович, ц. к. совітник суду краєвого; Александер Стефанович, совітник і ц. к. професор школи реальної; Лев Туркевич, архидіакон і декан гр.-кат. капітули.

Можна мати певну надію, що на тім полі братолюбної підмоги для недужих проявлять ся світло наша народна солідарність.

Тимчасові зголошення в члени приймає др. Кость Левицький, адвокат у Львові ул. Корняків ч. 1.

— **Із Станіславова.** З нагоди 25-літнього ювілею панованія Его святости Папи Льва XIII. відбуде ся в Інституті «Тов. Руских Жєнщин» в Станіславові в неділю 22. марця о год. 6½ вечєром торжественний вечер, на котрий Виділ Товариства членів і родичів інституту сам запрошає.

— **З Городенки.** Загальні збори «Повітового товариства кредитового» в Городенці, відбудуть ся дня 25. с. м. о 10. год. перед полуднем в сали «Народного Дому». — Того самого дня о 3. год. пополудня відбудуть ся в тій самій салі загальні збори «Політичного Товариства в Городенці».

— **Великопостна осьмодневна місія в церкві оо. Василіян у Львові** відбуде ся на днях від 21—29. н. ст. марця 1903. в отсім порядку: Дня 21. марця т. є в суботу вечєром о годині 5. вечєрня, описля проповіді і сьвітлиця. В неділю і прочі дні: перед обідом: о год. 5. проповіді І. о год. 6. утренняя, о год. 6. 7. 7. 9. читана Служба Божа, о год. 10. сьвітлана Служба Божа і проповіді II. По обіді: о год. 4. вечєрня, о год. 5. проповіді III. о год. 6. акафіет, о год. 6½. проповіді IV. і сьвітлиця. Такий сам порядок богослужєнь і проповідій буде через всі прочі дні місії. В неділю 29. марця на вечєрні торжественне закінченє місії і поставленє місійного хреста.

— **„Лихе не згине“** — казали ми позавчера, подаючи за «Gaz. polsk-ою» (ч. 5) вість про засуспендуванє ксьондза Броніковського. І дійсно, нині читаємо в найновішій числі (ч. 6) той газети, що кс. пралаг дальше урядє на «добро» своїх вірних, і «Gaz. polska» перецрашає «превелебного ксьондза» за подану в попереднім числі вістку, яка походила від кс. Енцера. Отже віджив «опікун» Русинів паранських. Видно, що виробили знесенє «суспензії» і вістку затирають.

— **Про залізничну катастрофу,** яка приключила ся оводі на стації Озеряни, наспіли близші вісти: З залізничного персоналу потовк ся найбільше головний кондуктор Михайло Климович, менше потеріли машиністи Франц Левицький і Франц Гануш, палячі Олійник і Гостинський, кондуктори Моцек, Гохбадер і Галаревич. Говорять, що карамболя поїздів послїдувала з вини начальника стації в Озерянах. В тій справі відбуває ся слідство.

— **З черновецького університету.** До кінця звичайного вписового рєчиння записало ся на літній піврік 546 слухачів. Іменно: 53 теологів, 315 звичайних а 20 надзвичайних слухачів права, 103 звичайних а 42 надзвичайних філософів і 13 фармацевтів.

— **З Товариства „Труд“ у Львові** (Ринок ч. 39). Впв. гостей і прихильників нашого товариства просимо, щоби зволали з своїми святочними замовленнями чи то в виготовленю сукнонь чи біля поспішити, аби робітні наші могли все і на час виготовити. — При сій нагоді подаємо до відомости, що маємо на складі крім полотєн, гафтів, вишивок, килимів і проч. також готові блюзки і гальки. При замовленю блюзок просимо подавати обєм ший і обєм в грудях як також довгість рукава. — *Дирекція.*

— **Парцеляція.** Маєток Козні і Зубівности коло Рави рускої закупило місцевє населєнє (Русини) на розпарцєльованє.

— **З Борислава доносять** про арештованє тамошнього першого асєсоря і радного Ліпи Шудмана на приказ самбірського карного суду.

— **Великого спрєвєрєня** допустив ся у Відни агєнт ювілерський Адольф Тавбер, забравши многим фірмам загальну суму звиш 337 тисячів корєн. Тавбер був родом з Кракова. Він понатав многих золотарів і ювілерів в Антверпї, Льондонї, Парижі і Відни, а межє иншими є пошкодована також фірма Альтер Зінгер в Новім Санчи. Тавбер був через 11 літ агєнтом ювілерським і через той час умів позискати собі довіре всіляких фірм, а відтак обманював їх. Між иншим уживав він ще й такого способу. Забравши від торговельників брилянтами і дорогими каменями в Антверпї, Льондонї і Бруксєли великі збірки, вибирав ся з ними в дорогу, щоби їх пізнійше продавати. Коли їх через довгий час не звертав, властителї упоминали ся або о присланє грошей або зворот товару. Тодї Тавбер вертав брилянти, але насамперед обезпечував їх дуже високо. Коли посилка прийшла до адресата, показувало ся, що она була лекша і дєсь якийсь брильянт пропав. Підозрінє не могло впасти на Тавбера, бо посилка дєсь в дорозі стратила вагу і там очевидно брильянт нїби пропав. Тимчасєм Тавбер уживав такої манїпуляції: Замість брильянту клав в пакуночок вату напущену спиритусом і она через якийсь час заступала вагу вкраденого дияманту. В дорозі спиритус висох і вага зменшила ся, отже нїби дєсь в дорозі пропав брильянт, хоч печатки були зовсім ненарушені. Товариства асєкураційні мусїли покривати страту.

— **Чєський радикал побідив.** При вчєрашнім доповняючим виборі посла до державної ради зі Старого міста в Чєхах побідив чєський радикал др. Кароль Бакса 884 голосами молодєческого контркандидата, котрий одержав 572 голоси.

— **Самоубійчий замах.** З Ліндава доносять, що саксонська княгиня Луїза наміряла онодї відобрати собі житє, коли прочитала манїфєст саксонського короля, яким заборєнено є повернути до краю.

— **Грїб Атилі.** З Градця доносять, що в долині ріки Драви коло місцевости Ст. Йоган відкрито грїб короля Гунів Атилі. На місце відкритя виїхала окрема комісія.

— **Демонстрації в Будапєшті.** В угорським театрі грає вчєра пїтук «Боже буде покровитель». Підчас представлєня публіка сьвітвала гимн Кошута і кричала: проч з Феєрварєм. Демонстрація змогла ся, кєли в 3. актї відбував ся похорєн гєнєра, убитого поручником сїльної армії. З театру перенєсла ся демонстрація на улицю і трєвала до пізної ночі.

— **Російські анархїсти.** Російські власти понали на слїд анархїстичного заговєру в кількох фабричних місцевостях в Росії. — Доносять про се телеграми з Берліна.

— **Елохальний винахід.** Льондонський Times доносить, що др. Мєк Файден, шєф бактеріологїчного інституту в Льондонї, винайшов спрєвєчку проти тифа. Ся сировиця зацєплєна в тїло не лише забезпєчує дану здорову одиницю перед тифом, але зацєплєна недужому на тиф уздоровлює єго. Дослїди робив Мєк Файден з успіхом на зьвірятах. Сировиця Файдена є сокєм з витисєних під прасєю мікрєскопїйних бацилл тифа. Витисєний сок переховує ся опісля в пливнім кисєні в низькій температурї, причєм він тратить здібність затрєюваня людського організму, а як-раз хорєнтить єго перед тифом. Найбільшу трудність мусїв др. Файден побороти при витисєканю соку з мікрєскопїйних бацилл, але пробї увінчала ся добрим успіхом. Після взору творєня средства проти тифу, можна буде одержати сировицю проти тубєркулів, дифтерїї, а може навіть проти рака. — Остає лише одно питанє, чи др. Мєк Файден справді винайшов згадану сировицю, бо суспїльність науєна досєвідом з послїдних літ, дуже недєвірливо приймає всякі дєнесєня прєси про сензацийні ліки. Се покаже найблизша будучність.

— **Як довго повинна спати молодїж.** Лікарї і гігієністи починають щєраз усильнійше домагати ся більше сну для дїтвори і молодїжї. Др. Кольд висказує ось такий погляд на сє справу: Лише як немовлята дїти сплять тїлько, що треба, бо навіть родичї є задоволені, коли спять як найбільше. Від 6 року житя с. є від вступлєня дїтий до школи, скорєчує ся нагло сон о кількох годин. В 10 до 12 року житя сплять дїти вже лише 8 до 9 годин, а потребують в дійсности 10 до 11 годин. Після думки д-ра Кольда до 20 року житя повинні би всі спати 9 годин а навіть зрілі особи від 25 до 30 року потребують 8 до 9 годин сну. Дєперва в пізнійшїм віці зменшає ся потреба сну. Коли шкільна молодїж спить за мало, не може випочати достаточєно вї тїло нї мозок, що відбиває ся некорєсно так на здоровю фізичним як і на системі нервовим. Охєта до праці, підирємчивість, почутє вдєволєня, спокій ума опускають дитину і молодця, а на їх місцє появляє ся у мучєнє нервовє, знечєленє, апатія або також розстрїй а часом навіть умовє збєченє.

— **Перєписка Редакції.** Дописуватєль зі Стрїльск новїж. Ваше обурєнє на учительку М. Г. оправдає. Однак дописи не можемо помїстити,

бо в вій не подано іменє интересованих осіб крім згаданї учительки.

— **Помер** у Львові кс. Йосиф Сєнкєвич, кєтєхит І гімназїї в Коломиї, в 41. році житя.

— **Родимці! Памятайте** на бурсу Руского Товариства педагогїчного у Львові!

Наука, штука, література.

— **Рєпертуар Руского народного театру у Львові.**

Нині в четєвр, дня 19. марця *гостинний виступ тєнєра п. Волошина:* «Запорожєць за Дунаєм», оперєта в 3 дїях Арємовського і «Вєчєрня цї», дїло музичнє Піщинського.

Субота, дня 21. марця другий раз: «Жидівка вихрєстка», драма в 5 дїях зі сьпївами Тєгобєчного.

— **З Руского народного театру.**

Кара совісти народна драма в 5. дїях Гр. Цєглинського, відзначєна першою нагородою на конкурсі краєвого видїлу, пішла вчєра на сєні нашого театру і приступом здєбула собі признанє публіки. Зараз перший акт положив всіх і заінтерєсуєв сильно на дальший хід подїї, а се заінтерєсованє не уставало аж до останка. Артистї вивязали ся зі своїх завдань сьвітло і станули вновї на висотї своїх трудних, але вдячних завдань. Також і дирекції треба признати, що завдала собі старанї і новими, вдячними декорациями причинила ся чимало до успіху вечєра. Автора не було, щоби міг чути ті гучні оплески, які публіка складала в нагороду за удачу цїлїсть. А сєй одушевлєний настрої публіки (нашої публіки на драмі!) треба піднєсти тим більше, що явило ся єї не богато, як в дєнь по Шевчєнковім концертї та комерсї. Впрочім потрєхи вже і вичєрпана наша премїєрова публіка, бо се було пятє з ряду представлєнє дєнь по днє. Тому було бї дуже порадно, щоби дирекція театру повторила ще представлєнє сєї штуки у Львові, бо шкєда, щоби наш загал не познакомив ся з одним з найвизначнійших творів нашї драматичної літератури. Справді ним здєбув собі автор лавровий вєнєц драматурга, який ніколи, по вік не зівяєне. Шарпу оцїнку знаменитого твору подамо завтра.

— **Рускі виклади в літнім піврєці 1902/3** на філософїчним видїлі львівського університету заповїли:

Про ф. М. Грушєвскїй: 1) Східна Європа в передісторичних часах (3 год. тижнєво); 2) «Істория Крїма в XIII—XVIII в.» (1 год. тижн.); 3) «Історичні вправи» (1 год. тижн.).

Про ф. др. К. Студиньскїй: 1) «Істория руського письменства по конєць XV. віка (докінченє)» (2 год. тижн.); 2) «Складня церковно-славянської мови» (2 год. тижн.); 3) «Лїтературні вправи» (1 год. тижн.).

Про ф. др. О. Колєсса: 1) «Істория української літератури XIX в. (дальше)» (2 год. тижн.); 2) «Історична граматика українсько-руської мови (дальше)» (2 год. тижн.); 3) «Практичні вправи з обсягу українсько-руської мови і літератури» (1 год. тижн.); 4) Семінар для українсько-руської філологїї (2 год. тижн.).

— **Важне для сьвященників.** Редакція «Богословського Вїстника» видала знаменитий твір св. Йоана Золотоустого «О сьвященствї» разом з іконою і житєписю того сьвятого (сторін XII+240). Для житя духовного кождого а головєно сьвященника необхідна лектура; виконана під зглядом технічним артистично, може служити яко настїльна книжка. Набута можна по цїні 3 кор. в редакції «Богосл. Вїстника» або в книгарні Ставропільській (для тих, що зложили передплату на «Бог. Вїстник» за р. 1902. цїна 2 кор.). З огляду, що наклад вносить всего 600 примірників, прєте належать поскорити з замовлєнями. Кулуєчі дістануть безплатно також виданє тойж редакції «Св. Письмо о сьвященнику». (На почтову перєсилку треба залучити 20 сот.)

— **Рєпертуар Львівської Фільгармонї.** Нині в четєвр, дня 19. с. м. і в суботу 21. с. м.: фільгармонїчні коңдєрти при сївучастї Бронїслава Губєрмана, скрипкаря.

Телеграми.

Відєнь, 19. марця. Нинїшнє засїданє палати послів почало ся о 11. годинї. Між иншими відчитаво ієтєрпєляцію п. Ольшєвського і тов. в справі сусєнєвї бурмієтра Старого Санча, Франца Глинського. Опісля приступлено до дальшої дискусїї над австро-угорською угодою. Перший промовляв пос. Шрєдер (Вєєнїмєць).

Будапєшт, 19. марця. Кошутівцї мають ужити ще острїйших середняків, аби принєволити

президента кабінету Селя до уступок що-до військових предлог. Обструкція в соїмі триває далі. Вчора прийняв президент соїму гр. Апоні депутацию з Дебречина, зложену з 250 членів, яка вручила ему меморіал проти військових предлог.

Краків, 19. марця. З Варшави доносять, що студенти тамошнього університету і політехніки розпочали загальний страйк.

Берлін, 19. марця. Росія має бути невдоволена зі способу переводження Туреччиною реформ в Македонії. Межи російським амбасадором в Царгороді, Зіновієм, а великим везиром мало прийти до поважного непорозуміння, а се уважають в політичних кругах за новий зворот в російській заграничній політиці.

Вашингтон, 19. марця. Американський консуль в Монтевідео доносить, що в Парагваю вибухнула революція. Ворохобники, в силі 8.000, знищили залізницю і готують ся до нападу на Монтевідео.

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і грудий
Др. ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Шавниці, ординув постійно у Львові, ул. Корняків ч. 1, II пов. (Народний Дім).
11(36-?)

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

☆☆☆ **Перед і за кулісами**

та другі оповідання. ♦ ♦ ♦

— — — Ціна 1 К. — — —

Зміст: *Перед і за кулісами.* — Будник 417.
— *Ягоди.* — *Атак серця.* — *Збиточки.* — *Акторське щастя.*

Набути можна в Ставропільській книгарни.

Найновіший твір
Л. Лопатинського

„ПАРАЦЯ”

комедія в 3 актах зі сльівами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпанам йовіальним гумором і жвавим діяльгогом. Ся комедія збогачує знатно галерію типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної свідомости.

—+ Ціна 2 кор. —+

Набути можна у накладчика С. Горука у Львові, пл. Домбровського ч. 1, і в книгарнях.

Всілякі
КУПОНИ

і
вильосовані

цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коштів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР”

ДІМ
„ПРОСВІТИ”

одинокое руске товариство асекураційне, засноване в 1892. р.

обезпечує будинки, движимости, збіже і пашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межи членів яко звороти; в послідних трех літах виносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

виплачує шкоди дуже скоро а опінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 ліг виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187,258 К.

ДНІСТРА

поліси приймають при позичках Банк краввий і каси оцадности.

ДНІСТЕР

посередничить при обезпеченях на жите в краківськ Товаристві, відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі добродійні ціли; длятого на жите треба обезпечати ся тільки через „Дністер”.

ДНІСТРА

фонди виносять з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі уміщені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР

уділяє агенції селянам особливо там, де еще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА

агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова		
посп.	особ.			посп.	особ.			
приходить о години				відходить о години				
1.35	6:10	з	Кракова, Берлина, Варшави, Відня	2.09	6:25	до	Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор	
	6:20	з	Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова		6:30	до	Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
	6:50	з	Брухович, щод. від 15. мая до 14. вер. вк.		6:43	до	Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича	
	7:45	з	Янова		6:55	до	Лавочного (Пешту) Хирова, Калуща	
	7:40	з	Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче		8:30	8:40	до	Кракова (Відня, Праги), Берлина
	8:00	на	дв. головний		2:55	9:00	до	Лавочного, Хирова, Калуща
	8:10	з	Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова		9:15	до	Янова	
	8:15	з	Сокала, Рави рускої		9:50	до	Велзця, Сокала, Любачова	
	8:50	з	Кракова, Відня, Праги, Берлина		10:30	до	Чернівців, Потутор	
	10:25	з	Ряшова, Любачова		10:40	до	Тернополя, Потутор, дв. Пид.	
2.20	11:55	з	Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:57	до	Янова " від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята		
	1:10	з	Лавочного, Калуща, Хирова, Борислава	1:25	до	Брухович від 15 мая до 14. вересня в неділю і свята		
	1:23	з	Янова	2:15	до	Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
	2:20	з	Підволочиск, Копичинців на дв. Підзамче	3:05	до	Янова щоденно від 1. мая до 30. вер.		
2.35	3:14	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	3:15	до	Брухович щод. від 1. мая до 15. вер.		
	4:40	з	Самбора, Стрия, Скольного (1/5-30,9)	3:26	до	Ряшева, Хирова, Любачова		
	5:11	з	Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Пид.	3:30	до	Янова " від 1. мая до 15. вересня в неділю і свята		
	5:35	з	Чернівців, Іцкан " на дв. голов.					
	5:40	з	Кракова					
1.45	5:50	з	Кракова					
	НІЧ		НІЧ		НІЧ		НІЧ	
	12.15	6:00	з	Сокала, Бежця і Любачова	12:45	6:10	до	Станиславова, Жидачева
		8:04	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6:20	до	Кракова (Відня, Берлина, Варшави)	
		9:12	з	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)	6:30	до	Янова від 1. мая до 15. вер. будні дні	
		9:20	з	Чернівців, Вукарешту	6:35	до	Лавочного (Пешту), Калуща, Хирова	
		9:25	з	Янова (від 1. мая до 30. вер. в нед. і св.)	7:10	до	Сокала і Рави рускої	
		8.40	9:50	з	Кракова, Відня, Берлина) Ясла, Роввадова	8:16	до	Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і св.)
			10:03	з	Янова (від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.)	8:25	до	Чернівців
			10:02	з	Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Пид.	9:00	до	Підволочиск, Бродів гол. дворець
10:20			на	дв. голов.	9:20	до	Янова " від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.	
10:50			з	Лавочного (Пешту) Хирова Калуща	10:05	до	Янова від 1. мая до 15. вер. в нед. і св.	
3:14	з		Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	10:30	до	Іцкан, Чорткова		
8:35	з	Янова " на дворець головний	11:00	до	Кракова, Відня, Варшави, Праги			
			11:32	до	Підволочиск, Бродів дв. головний			
			4:15	до	Кракова, Відня, Праги, Самбора			
			5:50	до	Брухович від 15. мая до 14. вер. щод.			

ЗАМІТКА: Пера нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано

Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць державних (ул. Красіцьких ч. 5.) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їади.

За певну і добру льокацію
поруцаємо

4 1/2% листи гіпотечні
4% листи гіпотечні коронові
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи товариства кредиторского
4 1/2% листи Банку краєвого
5% облігації Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облігації пропінациїні

і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо
по найточнішій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного